

quæ quidem plus scholastica est, sed in casu appellationis (1) minus apta ut rectum a superiori feratur iudicium.

—Datur appellatio ab injusto Episcopi iudicio in hodierna disciplina?

R. Af. S. Pius V in Bulla sua *In conferendis* (anno 1566) appellationes induxit. Cum vero provincialia Concilia infrequentia essent, nec Tridentina disciplina adamussim servaretur, postea Bened. XIV statuit ut appellationes ad metropolitanos protenderentur, data ad hoc Bulla sua *Cum illud*.

—Quid statuit Concord. novis. de provisione beneficiorum curatorum?

R. «Parochiis omnibus, absque ullo prorsus ad loca, classes et vacationis tempus, respectu providebitur publico indicto concursu, servata norma a Sacro Concilio Tridentino præscripta, efformatisque per ordinarios sermonibus ex concurrentibus adprobatis, qui ad Majestatem suam deferrentur, ut inter propositos nominare quæat.» (Art. 26.)

—Parochus tenetur emittere professionem fidei ante possessionem?

R. Tenetur facere sed non ante, Concilium enim hæc habet: «Provisi etiam de beneficiis quibuscumque curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali ejus vicario seu officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, et in ecclesiæ romanæ obedientia se permansuros spondeant ac jurent.» (Sess. XXIV, cap. 12.)

—Possunt conferri beneficia his qui residere nequeunt?

R. N. Ait enim S. Syn. «Inferiora beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis et habilibus, et quæ in loco residere, ac per se ipsas curam ipsam exercere valeant, juxta constitutionem Alexandri III, in Lateranensi, quæ incipit: *Quia nonnulli*, et aliam Grego-

(1) Lege 7, Novis. Recopil., tit. 20, lib. 1.º, jussum erat, anno 1784, ut in omnibus examinibus Toletana sequeretur methodus. Sed cum hoc mandatum civilem excederet potestatem, in praxi etiam tunc temporis non fuit admissum. Ita in Salmantina diocesi, ubi Benedictina non Toletana methodus semper sequuta est.

rii X in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit: *Licet canon*, editam conferantur. Aliter autem facta collatio, si ve provisio, omnino irritetur; et ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, *Grave nimis*, se noverit incursum. (Sess. VII, cap. 3.º)

—Quid in dicta Lateranensi constitutione?

R. «Quia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas ecclesiasticas, et plures ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere, ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vindicent plurimorum; ne id de cætero fiat, districtius inhibemus. Cum igitur ecclesia vel ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quaeratur, quæ residere in loco et curam ejus per seipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit; et qui receperit, quod contra sacros canones accepit, amittat, et qui dederit, largiendi potestate privetur.» (Ex libro III Decretal. tit. 4, *de clericis non residentibus*, cap. 3.)

LECTIO XLVI.

DE OFFICIO PAROCHI, ET PRIMO DE ONERIBUS SEU OBLIGATIONIBUS.

—Quænam in officio parochi consideranda veniunt?

R. Tria, nempe obligationes, jura et functiones.

—Quænam sunt obligationes et onera parochi?

R. Præcipue numerantur septem, nempe 1.ª Residentia. 2.ª Prædicatio et doctrina. 3.ª Sacramentorum ministratio. 4.ª Missæ celebratio. 5.ª Assistentia Synodo Diocesanae et collationibus literariis, ubi celebrentur. 6.ª Librorum parochialium custodia. 7.ª Pauperum et afflictorum, uti possint, solatium, et in moribus vigilantia.

—Quid de residentia obligatione Trident. Concilium?

R. Cum præcepto divino mandatum sit omnibus etc. Vide in lect. XVIII, fol. 79, quæ de Episcoporum et om-

nium animarum curam habentium residentia statuit S. Syn. et etiam lectionem XXXV *De moribus Canoniorum*.

—Quo temporis spatio abesse potest parochus?

R. Postquam in eisdem sess. et capitulo S. Syn. pœnas statuit contra absentes, et causæ cognitionem, ac vicarii approbationem, Episcopo reliquit, sic ait «Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant (Ib., Sess. XXIII, cap. 1.º) Mt.

—Quas pœnas incurrunt parochi et vicarii non residentes?

R. «Quod si per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinariis, per censuras ecclesiasticas, et sequestrationem, et subtractionem fructuum, aliaque juris remedia, etiam usque ad privationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cujuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam juramento vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, sive appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ constitutionis suspendi posse.» (Ib.) Mt.

—Datur dispensatio parochis studendi gratia?

R. N. Nam ad officium suum implendum, jam obtento beneficio private studere possunt. Canonicis vero datur dispensatio: hoc tamen hodie in Hispania ignobile videtur, et hanc gratiam obtinentibus dici posset illud tritum in scholis—«*non oportet studere, sed studuisse.*»

—Quid de secundo, seu prædicationis onere?

R. «Archipresbyteri quoque plebani, et quicumque parochiales, vel alias curam animarum habentes, ecclesias quocumque modo obtinentes, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis et festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua, et earum capacitate *pascant* salutaribus verbis; docendo, quæ omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis, cum brevitate, et facilitate sermonis, vitia quæ eos declinare, et virtutes, quas sectari oporteat; ut pœnam æternam evadere, et cœlestem gloriam consequi valeant.» (Sess. V, cap. 2.)

—Quid si parochia pendeat ab aliquo exempto extra Diœcesim existente?

R. «Id vero, si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi jurisdictione, quavis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ, quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ vel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur; parvuli petierunt panem, et non erat, qui frangeret eis.» (Ib.)

—Quas pœnas incurrunt parochi, et coadjutores eorum, non prædicantes?

R. «Ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse respiscens officium suum impleat.» (Ib.) Mt.

—Quid si pendeat ab exempto in territorio nullius?

R. «Si quæ vero parochiales ecclesiæ reperiantur subjectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus; si abbates, et regulares prælati in prædictis negligentibus fuerint, a Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tamquam, quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis compellantur: neque hujus decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper a competenti iudice, qui summarie, et sola facti veritate inspecta procedat, cognitum et decisum fuerit.» (Ib.)

—Quo tempore præcipue prædicationis munus incumbit?

R. Ulterius, Sess. XXIV, cap. 4, postquam prædicandi munus Episcopis injunxit, jussit deinceps ut prædicetur «in aliis autem ecclesiis per parochos, sive iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent deputandos in civitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, et solemnibus diebus festis, tempore autem jejuniorum, Quadragesimæ et Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in Hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, Sacras

Scripturas divinamque legem annuntient: et alias quotiescumque id opportune fieri posse judicaverint.» (Sess. XXIV, cap. 4.)

—Tenentur parochiani parochiam frequentare?

R. Af. «Moneat Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest ad audiendum verbum Dei.» (Ib.) Attamen hodie non possunt parochi cogere eos ut habet Benedictus XIV. (1)

—Possunt regulares prædicare in ecclesiis suis Episcopo nolente?

R. «Nullus autem sæcularis, sive regularis, etiam in ecclesiis suorum ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumat.» (Ib.)

—Quid de catechismi explicatione et doctrina?

R. «Idem etiam, saltem Dominicis et aliis festivis diebus, pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, et obedientiam erga Deum, et parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, et si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus privilegiis et consuetudinibus. In reliquis, ea quæ de prædicationis munere, sub eodem Paulo III, decreta fuerunt, suum robur obtineant.» (Ib.)

—Quænam Sacramenta ministrare tenetur parochus ex tertio munere?

R. Baptismum solemniter ministratum: Paschali tempore Sacram Eucharistiam, vel in Viatici necessitate, et etiam Extremam Unctionem; matrimonii quoque benedictionem, quæ omnia onera sunt et obligationes si a subdito petantur, et jura si ab alio disputentur.

—Audire confessiones est obligatio parochi?

R. Af. Si a subdito petatur, in antiqua vero nostra disciplina, apud plures dioceses, fideles tenebantur, saltem semel in anno, proprio parochi confiteri, et parochus proprio Episcopo. Sed hodie cuique liberum est cui velit confiteri, qua de causa parochus nequit cogere subditos in parochia, nec sibi ipsi confiteri, quod ex generali ac privata disciplina viget.

(1) De Synodo diocæ., lib. 7, cap. 64, n. 12 y 13.

—Quid hac de re S. Syn. erga Paschale præceptum?

R. Postquam statuit confessionis necessitatem non esse inventionem Later. Concilii, cum hæc sit inducta jure Divino, sed Concilium statuisse ut saltem semel in anno confessio fieret, ita sequitur. «Unde jam in universa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, observatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo et maxime acceptabili tempore Quadragesimæ, quem morem hæc sancta Synodus maxime probat et amplectitur, tamquam pium et merito retinendum.» (Sess. XIV, cap. 5.)

His in verbis nihil de parochi dicitur: liberum ergo est cuique approbato presbytero confiteri, qua de causa Synodales antiquæ in desuetudinem hac in parte abierunt.

—Quid de quarto munere seu Missæ celebratione?

R. Parochus tenetur celebrare pro populo, ut patet ex allatis verbis: «oves suas agnoscere pro his sacrificium offerre.» Ideo omnibus dominicis diebus, et festis in quibus tenetur populus Missam audire, parochus tenetur offerre pro populo, quin pro ea Missa stipendium accipere possit; et patet ex pluribus Congreg. decisionibus (1).

—Potest parochus plures Missas celebrare?

R. Ex disciplina generali Ecclesiæ potest quilibet presbyter tres in die Dominicæ Nativitatis, et ex disciplina privata et approbata Hisp. Ecclesiæ in die secunda Novembris pro fidelibus defunctis.

Sed in aliis casibus nequit duas celebrare, nisi cum solus ipse duas habet dissitas parochias, vel populum ita numerosum, ut una tantum Missa satisfieri præcepto ab omnibus nequeat, nec sit presbyter alius qui celebrare possit. Hoc tamen fieri inconsulto Episcopo Bened. XIV prohibuit (2).

(1) Summus Pont. Pius IX (foeliciter, quamvis impugnatus, regnans) in Enciclica sua, die 3 Maii, anno 1858, ait: «Declaramus, statuimus atque decernimus parochos, aliosque omnes animarum curam actu gerentes, sacrosanctum Missæ sacrificium, pro populo sibi commisso celebrare et applicare debere in omnibus Dominicis, aliisque diebus, qui ex præcepto adhuc servantur, tum in illis etiam qui ex hujus Apostolicæ Sedis indulgentia ex dierum de præcepto festorum numero sublatis ac translatis sunt.»

(2) Breve *Declarasti nobis* 1746.—Videatur etiam Epistola hac de re ad Episc. Oscensem ab ipsomet scripta.

—Quid de quinto munere seu assistentia ad Synodum?

R. «Ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularum ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse.» (Sess. XXIV, cap. 2). Mt.

—Quid de assistentia collationibus ecclesiasticis?

R. Concilium nihil hac de re sancivit, nec vigent hæc generali disciplina. Ubi vero Episcopi eas inducere volunt, possunt cogere confessarios omnes, etiam canonicos cathedralis ecclesiæ, et potiori ratione parochos, ut habet decisio Congregationis (1).

—Quid de obligatione scribendi libros parochiales?

R. Concilium loquitur tantum de libro matrimoniali his verbis. «Habeat parochus librum, in quo conjugum et testium nomina, diemque et locum contracti matrimonii describat; quem diligenter apud se custodiat.» (Sess. XXIV de Ref. matr., cap. 1.)

—Sunt alii libri quos parochus custodire accurate debeat?

R. Ex praxi et discipl. Hisp. vocantur quinque libri, nempe 1.º Baptismatum. 2.º Confirmatorum 3.º Matrimoniorum, ex dicta generali discipl. 4.º Defunctorum. 5.º De statu animarum, ex Rituali Romano, qui saltem parochiano rationem (*matricula parroquial*) contineat (2).

Sunt alii libri, qui quidem, ex praxi, in parochialibus tabulariis servantur: Nempe liber foundationum, anniversariorum, beneficiorum et piorum operum, et catalogus bonorum mobilium et suppellectilis ad Divinum cultum.

(1) Bened. XIV, eam citat Inst. 103, n. 9; et lata fuit anno 1650.

(2) Real Decreto de 12 de Setiembre de 1861, sobre el papel sellado.

Art. 44. «Se extenderán en papel del sello de dos reales:

1.º Las copias ó certificados de las partidas Sacramentales ó de defuncion.

Art. 47. Los libros mencionados en este capítulo se renovarán anualmente, pero los de las iglesias... podrán formarse con papel suficiente para varios años, siempre que en la primera hoja de cada libro se exprese autorizada el número de las que contengan y el año del sello.»

—Rædificatio ecclesiæ et domus parochialis es obligatio parochi?

R. N. Sed tantummodo iis invigilare tenetur: obligatio autem est parochiæ, si hæc ad illud bona habeat. Ex hodierna autem nostra disciplina est gubernii et parochianorum, ut dicetur infra cum de sacrarum ædium reparatione.

—Quænam sunt erga necessitates spirituales et ad pauperum solatium obligationes?

R. Quæ implicite continentur in jam allatis ac notabilibus verbis, cap. 1.º, Sess. XXIII de Reform. 1.º «Oves suas agnoscere; 2.º pro his sacrificium offerre; 3.º verbique Divini prædicatione; 4.º sacramentorum administratione; 5.º ac bonorum operum exemplo pascere; 6.º pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere; 7.º et in cætera *munia pastoralia* incumbere» quæ quidem aurea verba memoria semper parochus tenere debet.

—Quid circa doctrinam et Catechismi explicationem Concilium parochis injunxit?

R. «Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia atque animi devotione accedat, præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum hæc per seipsos erunt populo administranda, prius illorum vim et usum pro suscipientium captu, explicent...» (Sess. XXIV, cap. 7.)

—Juxta quam formam hoc facere debent?

R. Sequitur S. Syn. dicens: «Sed idem a singulis parochis pie prudenterque, etiam lingua vernacula, si opus sit, et commode fieri poterit, servari studeant, juxta formam a sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgare linguam fideliter verti, atque a parochis omnibus populo exponi curabunt.» (Ib.) Mt.

—Citatus catechismus finitus fuit a Trid. patribus?

R. Neg. Cum huic operi simul ac indici librorum prohibitorum ultimam nequirent adhibere manum; in fine Concilii statuerunt, ut labores ad indicis editionem congesti Sanctæ Sedi exhiberentur ad revisionem et terminationem. «Idemque de Catechismo a patribus quibus illud mandatum fuerat, et de Missali et Breviario fieri mandat.» (Sess. XXV. in fin.)

—Finitus fuit hic Tridentinus Catechismus?

R. Af. Et quidem magna cum Ecclesiæ utilitate a Summo Pont. Sancto Pio V, in suo aureo opere qui *Catechismus ad Parochos* dicitur.

—Quod tempus ad catechismi explicationem injunxit Concilium?

R. «Ut inter Missarum solemnia, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia et salutis monita eadem vernacula lingua, singulis diebus festis vel solemnibus, explanent: eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire student.» (Sess. XXIV, cap. 7.)

LECTIO XLVII.

DE MUNERIBUS PAROCHORUM.

—Quænam sunt parochorum munera?

R. Alia dicuntur jura, alia vero functiones:

Jura etiam alia sunt utilia, alia vero honorifica.

Jura parochialia dicuntur quæ utilitatem aliquam præferre possunt, prout partes sunt pastoralis officii: functiones vero sive munia quæ honorem et præminentiam: ita Benedictus XIV.

Prima sunt ratione officii et personæ, secunda ratione ecclesiæ.

—Quænam sunt jura parochorum?

R. 1.º Adsciscere sibi vicarios et coadjutores approbante Episcopo.

2.º Sacramenta, quæ in obligatione sunt, conferre, et pro illorum administratione juxta synodales constitutiones taxata stipendia exigere.

3.º Oblationes in parochia factas colligere, vel in casu administrare.

4.º Parochianorum funeribus interesse, et quartam funerariam exigere.

5.º Coadjutoribus clericis et ministris parochialis eccle-

siæ præsse, ac etiam clericis quarumcumque publicarum ecclesiarum intra parochiæ terminos.

—Possunt parochi eligere vicarios suos seu locum tenentes (Hispanice *tenientes*)?

R. Af. Dummodo perpetui non sint, et a proprio parochi, vel parochia remunerentur. Concilium Trid. ait: «Episcopi... cogant rectores... sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere.» (Sess. XXI, cap. 4 de Ref.) Ergo possunt ipsi temporarios vicarios eligere.

—Quid hac de re Hispanica disciplina?

R. Bulla *Apostolici ministerii*, pro Hisp. ad executionem Trid., ab Inoc. XIII lata, hæc habet. «Quod si parochi ab Episcopis moniti, congruo eisdem termino præfixo, coadjutores, sive vicarios temporarios quoties opus fuerit assumere neglexerint, poterunt ipsi Episcopi eos quos huic muneri idoneos censuerint auctoritate propria deputare, cum assignatione ante dictæ portionis fructuum.»

—Pro quorum Sacramentorum collatione stipendia exigere licet?

R. Pro administratione solemnibus baptismatis, et matrimonii, quæ *jura stolæ albæ*, vulgo dicuntur.

—Potest quilibet sacerdos baptizare solemniter?

R. Neg. Et peccat mortaliter sacerdos baptizans sine licentia parochi, et parochianus qui in alia parochia puerum baptizat, excepto privilegii casu (1), injuriam enim faciunt parochi, privantes eum jure suo (2).

—Possunt parochi exigere aliquid pro benedictione nuptiali?

R. Neg. Prohibetur enim jure communi; potest tamen accipere si sponte detur, et exigere si statuta synodalia taxaverint, vel consuetudo probata permittat.

(1) Cum in aliquibus civitatibus ecclesiæ parochiales censerentur filiales cathedralis, licebat quolibet, cujuscumque parochiæ essent, in Cathedrali baptizare. Pariter apud Cæsaraugustam, ex consuetudine vel privilegio, consuetum est quolibet e civitate apud parochiam Sedis (*la Seo*) baptizare.

(2) Parochus quæstiones de admissione vel exclusionem patrini resolvit; et etiam jure civili, ex resolutione Consilii Status, die 26 Junii 1864, contra Rectorem (*alcalde*) oppidi de Cruilles, qui parochum hac de causa ad tribunalia pulsare volebat.

De parochi juribus in matrimonio dicendum infra.

—Cujus est Viaticum ægrotanti Episcopo deferre?

R. Non parochi sed majoris Dignitatis, quæ actu in Cathedrali sit, et ita a Sacra Congreg. sæpe resolutum.

—Quænam oblationes parochi competunt?

R. Quæ fiunt ad altare tempore Missæ, quæ etiam pro animabus defunctorum in ecclesia sine speciali applicatione donantis, et quæ expresse illi donantur.

—Quæ hac in re Concilii regula?

R. «Decernit sancta Synodus, ut ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque a medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel avaritia, idolorum servitus, vel irreverentia, quæ ab impietate vix sejuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, et quidquid pro Missis novis celebrandis datur; nec non importunas atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliaque hujusmodi quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeat.» (Sess. XXII, in Decreto de observandis et evitandis in celebratione Missæ.)

—Cultus privatus in oratoriis nobilium, vel in privatis domibus, debet cedere in parochiæ et parochorum præjudicium?

R. N. Sequitur enim S. Syn. dicens: «Neve patiantur privatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, et ad divinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem ordinariis designanda et visitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus aut regularibus quibuscumque peragi.» (Ib.) Mt.

—Debent parochiani moneri ut sacris in parochia sua præferenter intersint?

R. Af. Adjungit enim: «Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, et majoribus festis accedant.» (Ib.) (V. supra fol. 210.)

—Quodnam jus parochi in parochiani sepultura?

R. Jure communi parochus debet parochianos et intra

parochiam degentes sepelire, quod potius onus et obligatio quam munus seu jus est.

—Potest eligi sepultura libere extra parochiam?

R. Af. «Statuimus unumquemque in majorum suorum sepulchris jacere... Nulli tamen negamus propriam eligere sepulturam.» (De sepult., 28 Decret. 3.º)

—Quænam in hoc casu parochi munera?

R. 1.º Corpus comitari usque ad ecclesiam ubi funus vel sepultura fit. 2.º Deferre stolam et cadaver benedicere in domo mortuoria. 3.º Crucem et quidem unicam et parochialem præferre. 4.º Viam designare ad cadaveris conductionem, non vero ecclesiam, quamvis regularium sit, ingredi.

—Potest aliquid exigere parochus ratione sepulturæ?

R. N. Si fiat sine pompa nec parochiæ sumptu, et præcipue si parochianus pauper sit. Si tamen consuetudo in contrarium existat, exigi posse dicunt aliqui, negantibus aliis. Pro tamen celebratione Missæ, tumulo, et aliis sumptibus standum est consuetudini et synodalibus.

—Quid de quarta parochiali traditur jure communi?

R. Jus commune hæc habet (De sepult., 28, Decret. 3.º) «Si aliquem parochianorum vestrorum alibi contigerit eligere sepulturam, de testamento ipsius *quarta vobis portio* relinquatur.» (Ib.)

—Debet esse semper quarta pars?

R. N. «Sicut Beatus Hieronimus inquit *«unaquæque provincia in suo sensu abundet:»* secundum rationabilem consuetudinem regionis illa justitia circa medietatem vel tertiam aut quartam partem pro locorum diversitatibus attendatur.»

—Capitula cathedralia, collegialia vel parochialia possunt habere curam animarum?

R. N. «Nullum capitulum aut collegium ecclesiasticum adnexam habere poterit curam animarum, adeoque beneficia et vicariæ perpetuæ, quæ antea *pleno jure* alicui collegio conjuncta erant, deinceps juri communi omnimode subiciantur.» (Concord., art. 25.)

—Quod circa prælationem jus?

R. Ex disciplina privata et Concord. noviss. hæc nota-